

Emma Huttunen

OSAKEYHTIÖN PURKAUTUMINEN

Opas tilitoimistolle

Opinnäytetyö

Tradenomi (AMK)

Liiketalouden koulutus

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi
Tekijä	Emma Huttunen
Työn nimi	Osakeyhtiön purkautuminen Opas tilitoimistolle
Toimeksiantaja	Yritystoiminnan Ratkaisijat Oy
Vuosi	2023
Sivut	36 sivua, liitteitä 18 sivua
Työn ohjaaja	Mervi Koskelainen

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä laaditaan opas osakeyhtiön selvitysmenettelyn vaiheista tilitoimistolle. Tämän työn tavoitteena oli tukea kirjanpitäjää osakeyhtiön selvitysmenettelyn vaiheissa, jotta kirjanpitäjä osaa toimia oikein ja opastaa asiakasta purkautumistilanteissa.

Kirjanpitäjän roolissa täytyy osata monia asioita ja olla ajan tasalla lainsäädännöstä. Opas on tarkoitettu helpottamaan kirjanpitäjän työtä, jotta tieto olisi yhdessä paikassa helposti saatavilla. Oppaassa perehdytään ainoastaan vapaaehtoiseen selvitysmenettelyyn. Myös muista osakeyhtiön purkautumisen muodoista on kerrottu tässä opinnäytetyössä, jotta pystytään vertailemaan eri purkautumismuotoja.

Työ toteutettiin kehittämistutkimuksena. Kehittämistutkimusta tutkittiin haastattelujen ja havainnoinnin avulla. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina ja ne kohdistuivat tilaajayrityksen henkilöstöön. Havainnointia suoritettiin töissä tilaajan ympäristössä. Havainnointia tapahtui myös yhden meneillään olevan selvitysmenettelyn kautta, josta saikin hyvin käytännönläheistä tietoa.

Tämän työn lopputuloksena syntyi opas selvitysmenettelyn vaiheista, jossa on liitteenä esimerkit kokouspöytäkirjasta ja loppukertomuksesta. Tämän oppaan avulla tilaaja pystyy toimimaan entistä enemmän asiakaslähtöisemmin ja konsultoimaan asiakkaitaan osakeyhtiön purkautumistilanteissa.

Asiasanat: osakeyhtiö, purkautuminen, selvitysmenettely, opas

Degree title	Bachelor of Business Administration
Author	Emma Huttunen
Thesis title	Dissolution of a limited liability company, a guide for an accounting firm
Commissioned by	Yritystoiminnan Ratkaisijat Oy
Time	2023
Pages	36 pages, 18 pages of appendices
Supervisor	Mervi Koskelainen

ABSTRACT

The goal of this thesis was to create a guide for an accounting firm on the stages of a limited liability of company's liquidation process. The aim of the guide was to support the accountant in the stages of the liquidation process so that the accountant can act correctly and help the client in dissolution situations.

In the role of an accountant, you must know many things and be up to date with legislation. The guide is intended to make the accountant's work easier, so that the information is easily available in one place. The guide only focuses on voluntary liquidation. However, other forms of dissolution are also discussed in this thesis to allow for the comparison of different dissolution methods.

The work was carried out as a development research project which was conducted through interviews and observations. The interviews were conducted as semi-structured interviews and targeted of the client company's personnel. Observation was carried out in the client's environment. Observation was also carried out through an ongoing liquidation process, which provided practical information.

As a result of this work, a guide was created on the stages of the liquidation process, which includes meeting of minutes and a final report as examples. With this guide, the client can act more customer-orientedly and consult their clients in limited liability of company dissolution situations.

Keywords: limited company, dissolution, liquidation proceedings, guide

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TOIMEKSIANTAJA JA TUTKIMUSMENETELMÄT	6
2.1	Toimeksiantajan kuvaus ja lähtökohdat kehittämiselle	6
2.2	Tutkimusmenetelmät	7
3	OSAKEYHTIÖ	10
3.1	Osakeyhtiön määritelmä	10
3.2	Osakeyhtiölaki	11
4	OSAKEYHTIÖN PURKAMINEN.....	11
4.1	Selvitysmenettely.....	12
4.2	Konkurssimenettely	14
4.3	Sulautuminen.....	19
4.4	Jakautuminen	24
4.5	Veroseuraamukset yhtiön näkökulmasta.....	26
4.6	Veroseuraamukset osakkaan näkökulmasta	26
5	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS JA TULOKSET.....	27
5.1	Haastattelut	27
5.2	Havainnointi.....	29
5.3	Oppaan toteutus	30
5.4	Luotettavuuden arviointi.....	30
6	LOPUKSI	31
	LÄHTEET.....	34
	LIITTEET	

Liite 1. Opas selvitysmenettelyn vaiheista kirjanpitäjälle

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytteen aiheena on tutkia osakeyhtiön lopettamisen muotoja ja eri lopettamismuotojen vaihteita. Pääpainona tässä työssä perehdytään selvitysmenettelyn kautta tapahtuvaan osakeyhtiön lopettamiseen. Työn toimeksiantaja on tilitoimisto, jossa olen työskennellyt reilut viisi vuotta. Aiheidea tuli tilaajalta, joka ehdotti oppaan laatimista osakeyhtiön toiminnan lopettamisen vaiheista tilitoimiston käyttöön. Opinnäytteessä käydään yleisesti läpi muitakin lopettamisen muotoja.

Työn tarkoituksena on koota aiheesta tietoa yhteen lähteeseen ja koostaa tilaajana toimivalle tilitoimistolle opas osakeyhtiön selvitysmenettelyn vaiheista. Olen huomannut, että osakeyhtiön lopettaminen nähdään pitkävetenä, kalliina ja vaikeana prosessina. Ongelmana on kokemuksen puute, tiedon muuttuminen ja tiedon hajautuminen eri lähteisiin. Tavoitteena on saada aikaan yksinkertainen ja selkeä opas selvitysmenettelyn vaiheista, jota kirjanpitäjät voivat hyödyntää työssään. Opas tulisi käyttöön niin kokeneille kuin vasta alalle tulleille kirjanpitäjille. Tavoitteena on ottaa laajasti huomioon eri näkemykset oppaan laadinnassa.

Aihe on tärkeä, koska osakeyhtiöiden lopettaminen koetaan hankalaksi ja monimutkaiseksi. Aiheesta on tietoa monissa eri lähteissä, mikä tekee tiedon etsimisestä vaikeaa. Itse olen kohdannut työssäni osakeyhtiön lopettamisprosessin ja yksi prosessi on parhaillaan käynnissä. Tämä opinnäytetyö on itselle ajankohtainen ja mielenkiintoinen aihe. Tilaaja haluaa, että tämän työn myötä tilitoimiston henkilökunnan on helpompi jatkossa neuvoa asiakkaita yhtiön purkamistilanteissa. Tarvittaessa työntekijät voivat tukeutua oppaaseen, jonka pohjalta he voivat neuvoa asiakasta.

Opinnäyte on rajattu niin, että opas laaditaan osakeyhtiön vapaaehtoisen selvitysmenettelyn vaiheista ja itse opinnäytteessä tutkitaan tieteellisten lähteiden avulla muitakin osakeyhtiön purkautumisen muotoja. Opinnäytteen pääpaino on kuitenkin selvitysmenettelyn tutkimisessa ja sen kautta oppaan laatimisessa tilaajalle. Haastattelut rajataan niin, että haastattelussa kysytään tilitoimiston henkilöstön kokemuksia ja toiveita oppaasta. Opas kootaan kuitenkin

pitkälti teorian pohjalta ja haastatteluja käytetään siinä tukena. Opinnäytteen pääpaino on oppaan laatimisessa, ei niinkään haastattelujen toteuttamisessa. Haastattelujen avulla halutaan saada konkreettista tietoa suoraan kehittämistyön tarpeista ja tilaajan olemassa olevasta tiedosta. Opinnäytetyössä käydään yleisesti läpi osakeyhtiön muitakin purkautumisen muotoja, mutta näistä ei kuitenkaan kerrota sen syvällisemmin. Tarkoituksena on, että työn avulla lukija saa kuvan siitä, mitä muut purkautumisenmuodot tarkoittavat.

Opinnäytteen lopputuloksena saadaan tekstimuotoinen opas osakeyhtiön vapaaehtoisen selvitysmenettelyn vaiheista, jossa on otettu laajasti huomioon tilaajayrityksen mielipiteet. Opas on tarkoitettu vain tilaajayrityksen käyttöön, ja se on näin ollen yrityksen sisäistä tietoa. Itse opinnäytetyössä on teoriapohjaista tietoa yleisesti sulautumisesta, jakautumisesta, sekä konkurssi- ja selvitysmenettelystä.

Tutkimusmenetelmänä käytän kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Opinnäytteen toteutustapa on produktiivinen eli toiminnallinen opinnäytetyö. Produktiivisessa opinnäytetyössä tarkoituksena on tuottaa jokin konkreettinen teos. Tässä työssä se tarkoittaa oppaan laatimista, jonka rinnalla käytän laadullista tutkimusmenetelmää haastattelujen muodossa.

Opinnäytetyö alkaa toimeksiantajan kuvauksella ja tutkimusmenetelmien määrittelyllä ja kuvauksella (luku 2). Näiden osioiden jälkeen alkaa teorian tieto, joka perustuu kirjallisuuteen ja videoon (luku 3 ja 4). Tämän jälkeen käydään läpi laadullisen tutkimuksen eli haastattelun tuloksia. Luvussa 5 kerrotaan oppaan laatimisen vaiheista ja tarkastellaan tuloksia. Opinnäytteen lopussa on johtopäätökset ja oma pohdinta opinnäytetyöprosessista (luku 6).

2 TOIMEKSIANTAJA JA TUTKIMUSMENETELMÄT

2.1 Toimeksiantajan kuvaus ja lähtökohdat kehittämiselle

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii tilitoimisto, jossa olen töissä. Tilitoimistossa työskentelee tällä hetkellä kahdeksan työntekijää. Työntekijät ovat niin kokeneita kuin vasta-alkajiakin alalla. Toimeksiantajayritys on perustettu vuonna 1987. Tilitoimisto on auktorisoitu, joten toimintaa valvoo taloushallinto-liitto määräaikaistarkastuksilla. Yrityksessä panostetaan osaamiseen jatkuvan

kouluttautumisen avulla, jota tarjotaan henkilöstölle. Nykyaikaisten ja tehokkaiden ohjelmistoratkaisujen käyttö on tärkeää, ja siihen halutaan panostaa. (Ratkaisijat 2023.)

Tiltoimiston palveluihin kuuluu tarjota asiakkaille nykyaikainen taloushallinnon ohjelmistoratkaisu yhteistyössä ohjelmistoyrityksen kanssa. Tarkoituksena on saada asiakkaalle ja tiltoimistolle helppo ja nykyaikainen toimintaympäristö, jonka kautta taloushallinnon asiat hoituvat sujuvasti. Palveluihin kuuluvat kirjanpito, palkanlaskenta, verotus, tilinpäätökset ja kaikki muu yrityksen taloushallinnon konsultointi.

Opinnäytetyön aihe tuli toimeksiantajayritykseltä. Tiltoimistossa koettiin osakeyhtiön lopettaminen ja siihen liittyvät tehtävät vieraiksi. Kävi ilmi, että tiltoimistoon kaivattaisiin enemmän ohjeistusta ja kokemusta osakeyhtiön lopettamistilanteisiin. Päädyimme rajaamaan aiheen osakeyhtiön purkautumiseen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta, mutta opinnäytetyössä käydään yleisesti läpi muitakin purkautumisen muotoja.

Oppaaseen käytetään tiltoimiston henkilöstön haastatteluja apuna. Oppaan laadinnassa huomioidaan sen käyttäjien mielipiteet ja huomiot, joten se tulee olemaan tilaajayrityksen henkilöstölle kohdistettu. Tällä hetkellä yrityksellä ei ole kyseistä opasta olemassa. Opas tallennetaan yrityksen yhteiseen tietokantaan sähköisesti, jossa se on helposti luettavissa. Henkilöstöä informoidaan oppaan olemassaolosta.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen eli produktiivinen, mutta sitä tutkitaan myös laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntäen. Produktiivisessa opinnäytetyössä on tarkoituksena tuottaa jokin konkreettinen tuotos, ja tässä tapauksessa se tarkoittaa opasta, joka laaditaan tilaajalle.

Aihetta on tutkittu voimassa olevan tiedon perusteella, josta on koottu tämän opinnäytetyön viitekehys. Viitekehys pohjautuu siihen tietoon, mitä jo tutkittavasta ilmiöstä tiedetään. Laadullisia tutkimusmenetelmiä on käytetty oppaan

laadinnassa apuna. Laadullisen tutkimuksen menetelminä on käytetty haastatteluja ja havainnointia. Näiden menetelmien rinnalla on käytetty laajalti teoretietoa, jotta tieto ei jäisi pelkästään tutkijan ymmärryksen varaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 20.) Tutkimusaineistoa on kerätty kirjoista, artikkeleista, videoista, koulutuksista, haastatteluista ja havainnoista.

Haastattelut valikoituivat tiedonkeruumenetelmäksi niiden joustavuuden takia. Haastattelut sopivat parhaiten tutkittavan aiheen ja kehittämistyön rinnalle. Haastatteluissa on mahdollisuus käydä avointa keskustelua tiedonantajan kanssa. Tutkija voi esittää kysymyksiä vapaamuotoisessa järjestyksessä aiheellisuuden mukaan. Haastattelujen ideana on saada mahdollisimman paljon tietoa irti tiedonantajasta. Tämän takia kysymykset tai teemat on hyvä antaa ennakkoon tiedonantajille. Tiedonantajien on tärkeää perehtyä aiheisiin ennen haastattelua. Yleensä aiheet tai kysymykset voi lähettää tiedonantajalle silloin, kun sovitaan haastattelun ajankohdasta ja haastatteluluvasta. Haastattelussa etuna on myös se, että tiedonantajat voidaan valikoida itse sen perusteella, ketkä osaisivat vastata aiheeseen parhaiten. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 96–97.)

Haastatteluissa ongelmaksi voi tässä tapauksessa nousta tiedonantajien vastauksien niukkuus. Tiedonsaannin niukkuus voi johtua tiedonantajan kokemuksen puutteesta, tai tiedonantaja ei välttämättä osaa ilmaista itseään. Haastattelu on todella aikaa vievä ja kallis prosessi esimerkiksi sähköpostihaastatteluun verrattuna. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 97.)

Tässä työssä on hyödynnetty teemahaastattelua eli puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelussa edetään ennalta suunniteltujen teemojen mukaan, joihin on mietitty valmiiksi tarkentavia kysymyksiä. Tämä valikoitui siksi, koska haastattelun aikana voi kysyä tarkentavia kysymyksiä tiedonantajan vastauksien perusteella. Kuitenkaan teemahaastattelussa ei voida kysellä mitä tahansa kysymyksiä vaan täytyy pyrkiä löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen kannalta. Teemat kohdistuvat jo tiedettyyn eli tutkimuksen viitekehukseen. Teemahaastattelussa pitää miettiä sitä, miten teemat ohjaavat haastattelun kulkua, ettei olisi kyse avoimesta haastattelusta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 97–98.)

Toiseksi laadullisen tutkimuksen menetelmäksi valikoitui havainnointi. Havainnointi on yksi yleisimpiä laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Jos havainnointia käytetään ainoana tutkimusmenetelmänä, voi sen analysointi olla haastavaa. Sen takia on hyvä käyttää muitakin menetelmiä yhdessä, ja esimerkiksi haastattelu ja havainnointi voi olla hyvä yhdistelmä. Kuitenkin havainnointi yhdessä toisen tutkimusmenetelmän kanssa on todella suuritöistä ja aikaa vievää. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 106.)

Havainnointimenetelmää käyttäessä on syytä pystyä perustelemaan sen valinta. Yleensä havainnointi on perusteltua, jos tutkittavasta asiasta tiedetään vähän. Havainnoinnin avulla pystyy kytkemään muita tutkimusmenetelmiä paremmin saatuun tietoon. Tämän avulla asiat aukeavat tutkijalle paremmin. Havainnoinnilla pystytään monipuolistamaan haluttua tietoa tutkittavasta aiheesta. Tässä työssä on käytetty osallistuvaa havainnointia, joka tarkoittaa, että tutkija on aktiivisessa kanssakäymisessä tiedonantajien kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 107.)

Havainnointia voi tapahtua myös haastattelujen yhteydessä. Havainnoija voi tutkia sitä, miten tiedonantajat asiat kertovat. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 97.)

Laadullisen aineiston analyysi eli sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä. Sisällönanalyysin toteutuksen vaiheita ovat tutkittavan aiheen rajaaminen ja saadun aineiston oleminen linjassa aiheen kanssa, aineiston litterointi, aineiston luokittelu, aineiston teemoittelu, aineiston tyypittely ja yhteenvedon kirjoittaminen. Sisällönanalyysi on suhteellisen helppo analysoinninmenetelmä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 120.)

Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta aiheesta yleinen käsitys tiivistetyssä muodossa. Analysoinnilla pyritään lisäämään informaatioarvoa, jotta hajanaisesta aineistosta saataisiin mahdollisimman mielekästä, selkeää ja yhtenäistä tietoa. Sisällönanalyysin tarkoituksena on saada järjestettyä kerätty aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon niin, että aineiston informaatio ei katoa. Analyysin avulla pyritään saamaan selkeyttä kerättyyn aineistoon. Tämän avulla pystytään tekemään selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta aiheesta. Laadullinen käsittely tarkoittaa aineiston loogista päättelyä ja tulkintaa, jolloin aineisto puretaan osiin, käsitteellistetään ja kootaan loogiseksi

kokonaisuudeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 142.) Analyysia on toteutettu tämän tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa laadullisen aineiston osalta.

Hyvä tutkimus on sisäisesti johdonmukainen. Tämä käy ilmi raportista esimerkiksi siinä, miten ja millaisia lähteitä on käytetty. Laadullisessa tutkimuksessa ei aina vaadita ontologisen erittelyn laatimista, mutta tutkijan on silti tiedettävä, mitä hän tekee. Hyvän tutkimuksen on oltava eettisesti kestävä. Eettinen kestävyys tarkoittaa osittain tutkimuksen luotettavuutta sekä laatua. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 173.)

3 OSAKEYHTIÖ

3.1 Osakeyhtiön määritelmä

Osakeyhtiöllä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä pientä osakeyhtiötä. Osakeyhtiö vastaa itse omista sitoumuksistaan ja veloistaan. Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö. Osakkaat omistavat yhtiön osakkeita, ja he voivat sijoittaa yhtiöön pääomaa. Osakkeenomistajilla on tiettyjä oikeuksia, kuten omistusosuutensa siirtäminen esimerkiksi myymällä tai lahjoittamalla yhtiöstä ilman muiden tai yhtiön suostumusta. Tästä voidaan poiketa yhtiöjärjestyksessä mainitsemalla lausekkeella tai osakkaiden välisellä osakassopimuksella. Osakkaat vastaavat yhtiön velvoitteista vain sijoittamallaan pääomalla, mutta laajemmasta vastuusta voidaan myös sopia. Osakeyhtiö on Suomessa yleisin yritysmuoto. Vuoden 2022 alkupuolella osakeyhtiöitä oli Suomessa 262 380. Osakeyhtiöiden täytyy laatia aina kirjanpito tilikaudelta. Kirjanpitoa täytyy pitää kahdenkertaisesti. (Osakeyhtiö s.a.)

Osakeyhtiön toimintaa säätelee osakeyhtiölaki (21.7.2006/624). Osakeyhtiön voi perustaa yksin tai muiden kanssa yhdessä. Laki kuitenkin edellyttää, että yksin perustettaessa osakeyhtiöön täytyy valita varajäsen. Osakeyhtiön voi perustaa YTJ-verkkopalvelun kautta, eikä alkupääomaa enää nykyään tarvita ollenkaan. Perustamissopimuksella ilmoitetaan kunkin osakkaan merkitsemät osakemäärät. Perustamissopimuksen liitteeksi määritellään yhtiöjärjestys. Yhtiön täytyy valita hallitus, jossa on vähintään yksi varsinainen jäsen ja yksi varajäsen. Yleensä on suositeltavaa laatia osakkaiden kesken osakassopimus, jossa sovitaan yhteisistä asioista ja pelisäännöistä. Osakeyhtiötä verotetaan

erillisenä verovelvollisena. Tuloverotuksessa osakeyhtiölle arvioidaan ennakkoerot yhtiön tuloksen perusteella, jonka mukaan yhtiö maksaa ennakkoeroja. (Osakeyhtiö s.a.)

Osakeyhtiö voi olla julkinen tai yksityinen osakeyhtiö. Julkisen osakeyhtiön osakkeet tai arvopaperit voivat olla julkisen kaupan käynnin kohteena. Yhtiöt voidaan muuttaa tarvittaessa jälkikäteen julkisiksi tai yksityisiksi. (Kyläkallio ym. 2020, 5.) Mäkisen (2019, 18) mukaan osakeyhtiö on paras yritysmuoto. Osakeyhtiömuoto on tunnettu ympäri maailman. Osakeyhtiömuoto soveltuu niin pienille kuin suurillekin kansainvälisille yhtiöille. Osakeyhtiö on monipuolinen ja tukee hyvin yrityksen kasvua. (Mäkinen 2019, 18.)

Yleisesti osakeyhtiöllä tarkoitetaan kaupparekisteriin rekisteröitynyttä yhtiötä, jonka tarkoituksena on tuottaa tulosta. Osakeyhtiössä päätöksistä sovitaan ja äänestetään yhtiökokouksessa. Yhtiöjärjestyksessä osakkeenomistajat voivat sopia yhtiön toimintaan liittyvistä asioista. (Osakeyhtiölaki, 1. luku.) Osakeyhtiön toimintaa sääntelee osakeyhtiölaki, mutta osakeyhtiötä velvoittaa myös muut lait kuten kirjanpitolaki.

3.2 Osakeyhtiölaki

Osakeyhtiölakia tulee noudattaa kaikissa julkisissa ja yksityisissä osakeyhtiöissä, jotka ovat Suomen lain mukaan rekisteröityjä. Osakeyhtiölakia voidaan soveltaa myös sellaisiin osakeyhtiöihin, joilla on voimassa erityissäännöksiä. Osakeyhtiölakia voidaan sanoa samanaikaisesti yleislaiksi ja erityislaiksi. (Airaaksinen ym. 2021, luku 1.)

Osakeyhtiölaissa käydään läpi muun muassa osakeyhtiön toiminnan, perustamisen, päätöksenteon ja purkamisen säännöksiä (Riihos s.a.). Jokaisen osakeyhtiön osakkaan olisi hyvä olla tietoinen osakeyhtiölain säännöksistä.

4 OSAKEYHTIÖN PURKAMINEN

Osakeyhtiön lopettaminen tapahtuu osakeyhtiölain mukaisesti selvitys- tai konkurssimenettelyllä tai sulautumisen tai jakautumisen kautta. Vaikka yrittäjä haluaisi itse lopettaa yhtiön toiminnan, täytyy lopettaminen hoitaa silti selvitysmenettelyn kautta. (Osakeyhtiön purku s.a.) Osakeyhtiön toiminta lopetetaan

purkamisella. Osakeyhtiötä purettaessa, asetetaan se selvitystilaan purkamista varten. Selvitystilassa selvitysmies hoitaa selvitysmenettelyn kulkua. Osakeyhtiö katsotaan puretuksi, kunnes selvitysmiehet ovat esittäneet lopputilitykset yhtiökokouksessa ja näin ollen selvitysmenettely päättyy. Tämän jälkeen kaupparekisteriin tehdään vielä ilmoitus yhtiön purkamisesta, mutta tällä ei ole konstitutiivista eli selitevaikutusta. (Ossa 2018, 349.)

Yleisimpiä osakeyhtiön purkautumisen syitä voivat olla alan vaihto, eläkkeelle siirtyminen, halu realisoida elämäntyö tai yritystoiminta on epäonnistunut. Vaihtoehtoisesti kannattaa miettiä, olisiko järkevämpää myydä yhtiö. Purkautumisessa yhtiön mahdollinen tuottoarvo jää saamatta. (Lakari 2023.) Syitä yrityksen purkamiselle voivat olla myös muutokset markkinoilla tai huomattava tulojen lasku. Päätös voi olla hyvinkin vaikeaa ja henkilökohtaista yrittäjälle. (Upcounsel s.a.)

Kun purkupäätös on yhtiössä tehty, täytyy arvioida purkutapaa. Purkutapaa arvioitaessa on tärkeää olla selvillä siitä, mitä yhtiön tase sisältää ja ovatko kaikki varat taseessa siinä arvossa, missä ne oikeasti ovat. Jos varoja on enemmän kuin velkoja, selkein purkutapa on selvitystilapurku. Jos varoja on vähemmän kuin velkoja, kyseessä on silloin konkurssi. Ylivelkainen yhtiö voidaan kuitenkin yrittää saada tasapainoon. Konkurssia kannattaa pyrkiä välttämään, jos se vain suinkin on mahdollista. Jos kassassa on varoja, on järkevää tehdä hallitusti alasajo ja miettiä varojen noston verotuskäytäntöjä. (Lakari 2023.)

4.1 Selvitysmenettely

Selvitysmenettelyssä selvitysmies hoitaa yhtiön varallisuuden selvittämistä, yhtiön omaisuuden muuttamista rahaksi, velkojen maksamista ja ylijäämän maksamista osakkeenomistajille tai muille tahoille. Selvitysmenettelyn kesto on viisi kuukautta tai pidempään. (Yrityspörssi s.a.)

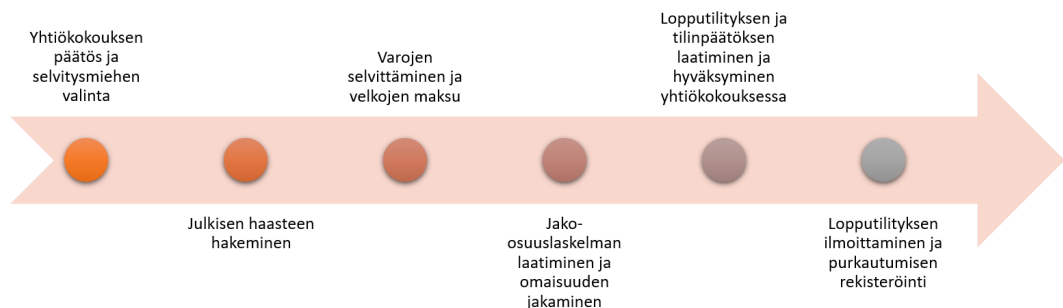
Selvitystilaan liittyvät säännökset määritellään osakeyhtiölain 20. luvussa. Selvitystilamenettely vaatii sen, että yhtiö maksaa velkansa ennen purkamista. Tämän jälkeen yhtiöön jäljelle jääneet varat jaetaan osakkeenomistajien kesken. Jos kuitenkin selvitysmenettelyn aikana huomataan, että yhtiöllä ei ole

riittäviä varoja hoitaa velkojaan, on yhtiön hakeuduttava konkurssiin. (Lakari 2021, 112.)

Selvitystilasta ilmoitetaan viipymättä kaupparekisteriin. Selvitystilaan asettamisesta päätetään yhtiökokouksessa, ja se edellyttää 2/3:n määräenemmistöä. Selvitystilan alkamisaika on sama kuin yhtiökokouksen hyväksymispäivä, ellei kokouksessa ole päätetty myöhemmästä alkamisajasta. (Lakari 2021, 112.)

Käytännössä selvitystilan alkaessa yhtiön hallinto siirtyy selvitysmiehille ja liiketoiminta lopetetaan. Yhtiö voi jatkaa liiketoimintaa, jos se on tarkoituksenmukaista. Lopettamista ei saa kuitenkaan viivästyttää tarpeettomasti. Normaalit yhtiön hallintovelvoitteet pysyvät ennallaan selvitystilan ajan ja niistä vastuussa ovat yhtiön selvitysmiehet. Selvitysmiesten on huolehdittava mm. veroilmoituksen antamisesta ja kirjanpidosta. (Lakari 2021, 112–113.)

Kuvassa 1 on esitetty selvitysmenettelyprosessin vaiheita.

Kuva 1. Selvitysmenettelyn kulku

Selvitysmenettely alkaa valitsemalla yhtiökokouksessa yksi tai useampi selvitysmies hoitamaan yhtiön hallintoa. Kun selvitysmiehet on valittu, ilmoittavat selvitysmiehet valinnastaan sekä selvitystilan alkamisesta kaupparekisteriin. Jos yhtiön varallisuus on niin heikko, ettei se riitä suorittamaan selvityskuluja tai yhtiön varallisuuden määrästä ei saada tietoa, päättää rekisteriviranomainen tai tuomioistuimien poistaa yhtiön rekisteristä selvitystilaan määräämisen sijasta. Jos osakkeenomistaja, velkoja tai joku muu ei ilmoita vastaavansa yhtiön selvitysmenettelyn kuluista, päättävät viranomaiset rekisteristä poistamisesta samoin kuin yllä mainituissa tilanteissa. Kuitenkin jos yhtiön varallisuus riittää kattamaan kaikki kulut, selvitystila jatkuu. (Lakari 2021, 112.)

Seuraavana selvitysmiehet hakevat julkista haastetta velkojille kaupparekisteristä. Julkinen haaste tarkoittaa virallisessa lehdessä julkaistavaa kuulutusta. Jos velkoja ei ilmoita saatavistaan rekisteriviranomaisille määräpäivään mennessä, menettää se oikeutensa yhtiötä kohtaan. Tiedossa oleville velkojille selvitysmies lähettää kuulutuksesta kirjallisen ilmoituksen. (Lakari 2021, 113.)

Tilinpäätös laaditaan selvitystilaa edeltäneeltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei ole vielä esitetty yhtiökokouksessa. Tilinpäätöksestä suoritetaan tilintarkastus, mikäli yhtiölle on valittu tilintarkastaja. Selvitysmiehet laativat tilinpäätökset selvitystilan aikana kaikilta päättyneiltä tilikausilta. Velkoja ja selvityskuluja varten realisoidaan yhtiön varallisuutta niin paljon kuin tarvitaan. (Lakari 2021, 113.)

Selvitysmies hoitaa yhtiön velkojen maksua selvitystilan aikana. Jos kuitenkin todetaan, että varat eivät velkojen maksuun riitä, on selvitysmiesten haettava yhtiö konkurssiin.

Kun kaikki yllä mainittu on tehty, eli julkisen haasteen määräpäivä on ohitettu ja velat on hoidettu, yhtiön loppuvarallisuus voidaan jakaa osakkeenomistajien kesken. Jos jokin veloista on riitainen tai erääntymätön, on niihin tarvittavat varat laitettava erilleen. Jaettavat varat on nostettava viiden vuoden kuluessa yhtiökokouksesta, jossa lopputilitys on esitetty. (Lakari 2021, 113.)

Selvitystilan ajalta annetaan lopputilitys hallinnosta, joka tarkastetaan, mikäli yhtiölle on valittu tilintarkastaja. Yhtiökokouksessa käydään läpi tilintarkastuskertomus ja lopputilitys. Mikäli selvitysmiehet ovat pitäneet selvitystilan ajalta selkeää ja yksityiskohtaista kirjaa yhtiön hallinnosta, on lopputilitys yleensä yksikertainen tehdä. Kun selvitysmiehet ovat esittäneet yhtiökokouksessa lopputilityksen, katsotaan yhtiö puretuksi. Selvitysmiesten on ilmoitettava yhtiön purkautuminen viipymättä rekisteröitäväksi. (Lakari 2021, 113.)

4.2 Konkurssimenettely

Konkurssimenettelyllä tarkoitetaan veloissa olevan yhtiön lopettamisen muotoa. Konkurssimenettely on eräänlainen maksukyvyttömyysmenettely, jolloin

velallisen yhtiön omaisuutta kuitataan konkurssisaatavien maksamiseen. Konkursin alkaessa velallinen ei ole enää määräysvallassa omaisuudestaan vaan määräysvalta siirtyy velkojille. Tuomioistuin valitsee pesänhoitajan, joka vastaa konkurssipesän hallinnosta ja velallisen yhtiön omaisuudesta. Konkursin ideana on realisoida velallisen omaisuus rahaksi ja näin ollen velkojen maksaminen varoilla. (Konkurssiasiamies 2020.)

Viimeisin ajankohtainen konkurssilaki vuodelta 2004 määrittelee konkurssinnettelyyn tietyt säännökset. Konkursia voi hakea joko velallinen itse tai velkoja. (Konkurssilaki 20.2.2004/120, 1. luku, 1. §.)

Konkurssiin hakeudutaan konkurssihakemuksella, joka tehdään käräjäoikeudelle. Konkurssi alkaa siitä hetkestä, kun tuomioistuin on päättänyt asettaa velallisen konkurssiin. (Konkurssiasiamies 2020.) Tuomioistuin ilmoittaa tiedon konkurssista kaupparekisteriin. Mikäli konkurssihakemuksen on tehnyt velallisen velkoja, voi velallinen antaa asiasta kirjallisen lausunnon ennen tuomioistuimen päätöstä konkurssista. Kun tuomioistuin on tehnyt päätöksen konkurssin alkamisesta, määrää se yhtiölle pesänhoitajan huolehtimaan omaisuudesta ja hallinnosta. (Suomi.fi 2021.)

Tuomioistuimen on varattava kuulemisaika velallisille, pesänhoitajille, velkojille ja palkkaturvaviranomaisille. Tuomioistuin voi määrätä väliaikaisen pesänhoitajan, mikäli ei heti konkurssin alkaessa määrää lopullista pesänhoitajaa. Tilapäisen pesänhoitajan määräämisestä kahden viikon kuluessa on kuitenkin määrättävä pesänhoitaja. Konkursin alkamisesta tuomioistuin tekee ilmoituksen maksukyvyttömyysrekisteriin, jota ylläpitää oikeusrekisterikeskus. (Konkurssiasiamies 2020.) Oikeusrekisterikeskus (2018) ylläpitää velkajärjestelyjen tietoja. Jos pesänhoitaja katsoo kuulutuksen olevan myös tarpeellinen, huolehtii pesänhoitaja kuulutuksen ilmoittamisesta lehdessä. Yleensä kuulutus on tarpeellinen, mikäli kirjanpito on puutteellinen tai suurinta osaa velkojista ei tunneta. (Konkurssiasiamies 2020.)

Pesänhoitaja laatii pesäluettelon eli luettelon velallisen varoista ja veloista. Tämän lisäksi pesänhoitajan on laadittava velallisselvitys. Velallisselvitys tarkoittaa pesänhoitajan laatimaa selvitystä velallisen toiminnasta ennen konkurssia ja yleistä selvitystä velallisesta. Pesäluettelo ja velallisselvitys on laadittava

kahden kuukauden kuluttua konkurssin alettua. Kun pesänhoitaja on laatinut pesäluettelon ja velallisselvityksen, on hänen arvioitava konkurssin jatkon edellytyksiä. Tarvittaessa on ilmoitettava konkurssin raukeamisesta. Raukeamisesitys on annettava kuukauden kuluessa pesäluettelon ja velallisselvityksen valmistumisesta. Raukeamisesitys toimitetaan velkojille. Tuomioistuin päättää konkurssin raukeamisesta, mikäli konkurssipesän varallisuus ei riitä kattamaan konkurssimenettelyn kustannuksia tai jos kukaan velkojista ei suostu vastaamaan kustannuksista. Tuomioistuimen täytyy päättää raukeamisesta myös, jos konkurssin jatkamista ei voisi pitää tarkoituksenmukaisena konkurssipesän varallisuuskertymän vähäisyyden vuoksi.

Jos konkurssi raukeaa, poistetaan velallinen osakeyhtiö kaupparekisteristä, eikä velallisen toimintaan voida kohdistaa enää konkurssin aikana mahdollisia selvitystoimia. Konkursseissa, jotka päätyvät raukeamaan, pesänselvitys on suhteellisen lyhytaikainen ja tämän vuoksi selvitystoimet voivat jäädä vajaiksi. Raukeamistilanteissa konkurssia pystytään jatkamaan julkisselvityksenä, mikäli konkurssipesään tai velalliseen kohdistuu erityisiä selvittämisen tarpeita.

Jos konkurssia ei ole määrätty raukeamaan, pesänhoitaja päättää valvontapäivän, johon mennessä velkojat ilmoittavat saatavistaan. Valvontapäivä voidaan määrätä aikaisintaan kuukauden päähän sen päättämisestä, ja sen on oltava valmis viimeistään kahden kuukauden kuluttua sen päättämisestä. Yleensä valvontapäivä pitää päättää viimeistään kuukauden kuluttua julkisselvityksen ja pesäluettelon valmistumisesta. Valvontapäivän lisäksi pesänhoitajan on ilmoitettava kuulutuksesta, mikäli se on tarpeen tuntemattomia velkojia varten. Valvontapäivään mennessä on velkojien ilmoitettava pesänhoitajalle jako-osuuttansa varten saatavansa kirjallisena, tai pesänhoitaja voi sen ottaa itse huomioon, mikäli se on tarpeeksi selkeä. Velkoja voi valvoa saatavansa vielä valvontapäivän jälkeenkin jälkivalvontana mutta kuitenkin jakoluettelon vahvistumiseen mennessä.

Pesänhoitaja laatii jakoluetteloehdotuksen. Jakoluetteloehdotus tarkoittaa ehdotusta siitä, miten varat jaetaan velkojien kesken. Ehdotus tulee olla laadittuna kuukauden kuluttua valvontapäivästä. Jos on kovin suuresta pesästä kyse, ehdotuksen määräpäivä on kahden kuukauden kuluttua valvontapäivästä. Tuomioistuin voi kuitenkin päättää vielä tätä pidemmästä määräajasta

erityisen syyn takia. Jos pesän varoista ei kerry jako-osuutta velkojille, ei ehdotusta tarvitse tehdä ja konkurssi raukeaa. Pesänhoitajan on toimitettava jakoluetteloehdotus velalliselle ja niille velkojille, joiden saatavan pesähoitaja on riitauttanut, sekä velkojille, jotka sitä erikseen ovat pyytäneet. Velkoja voi antaa lausuman jakoluetteloehdotuksesta oman saatavansa osalta kuukauden kuluessa jakoluettelon valmistumisesta. Velkoja tai velallinen voivat riitauttaa saatavansa tai velkansa määräaikaan mennessä.

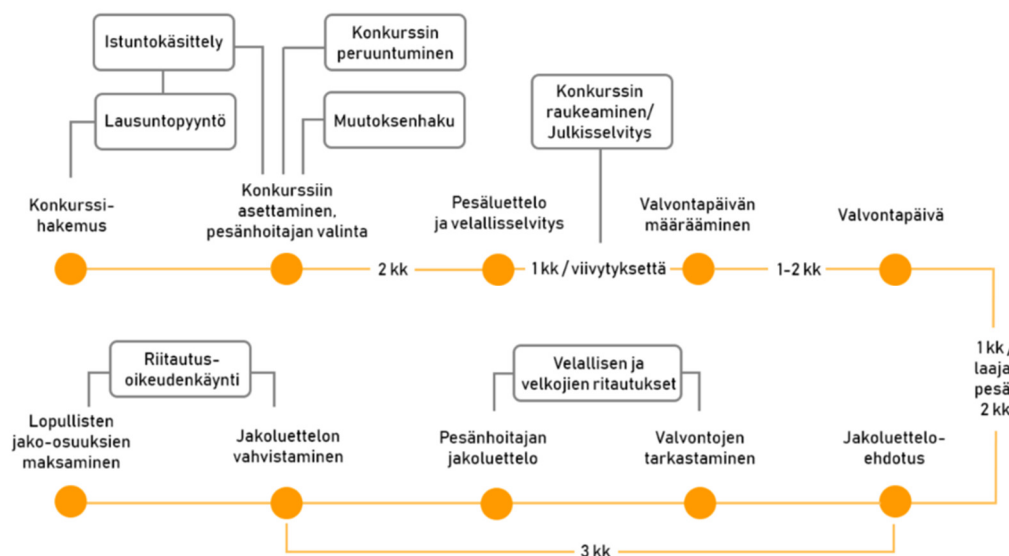
Kun kumpaakin osapuolta on kuultu, laatii pesänhoitaja jakoluettelon. Jakoluettelo on tehty tarkistukset riitautusten ja lausumien perusteella ja muut kirjoitus- ja laskuvirheet on korjattu. Jakoluetteloehdotuksen määräpäivästä kuukauden kuluttua on pesänhoitajan toimitettava jakoluettelo tuomioistuimelle. Pesänhoitajan on toimitettava jakoluettelon lisäksi kaikki riitautusta koskevat asiakirjat tuomioistuimelle. Jos jokin velkojista ilmoittaa saatavistaan vasta jakoluettelon ilmoittamisen jälkeen, on jakoluettelo oikaistava ja tiedosta ilmoitettava tuomioistuimeen. Jakoluettelo toimitetaan myös velkojille, jotka ovat riitauttaneet saatavansa, ja niille velkojille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet.

Jos riitautustapauksia ei saada selvitettyä, käydään ne läpi riitautusoikeudenkäynnissä. Tuomioistuin tutkii riitautustapauksia sekä jakoluettelon oikeellisuuden lain vaatimien säännösten mukaisesti. Jos jakoluetteloehdotuksessa on noudatettu sen käsittelyä koskevia sääntöjä ja jakoluettelo on laadittu lain mukaisesti, on tuomioistuimen vahvistettava jakoluettelo. Tuomioistuin määrää jako-osuuksien maksamisesta saataville. Jakoluettelon vahvistamisesta on tuomioistuimen ilmoitettava vahvistamispäivä pesähoitajille ja riitauttaneille sekä lausuman jättäneille velkojille.

Kun konkurssipesän varat on muutettu rahaksi ja asiat selvitetty, on varat jaettava velkojien kesken viivytyksettä. Konkurssilain 18. luvussa määritellään jako-osuuksien maksamiselle tietyt säännökset. Osuudet maksetaan velkojille jakoluettelon mukaisesti. Ennen jakoluettelon vahvistamista voidaan maksaa jako-osuuden ennakkoa. Ennakkoa voidaan maksaa myös vahvistamisen jälkeen. Lopulliset jako-osuudet on kuitenkin maksettava, kun lopputilitys on hyväksytty.

Konkurssin lopussa pesähoitajaa laatii lopputilityksen. Lopputilityksessä on selvitys konkurssipesän hallinnosta ja velkojien jako-osuuksista. Lopputilitys hyväksytään velkojainkokouksessa, ja kun tilitys on hyväksytty, konkurssi päättyy. Osin selvittämättä olevasta konkurssipesästä voidaan laatia lopputilitys, jos arvoltaan vähäinen tai panttina oleva omaisuus on myymättä tai konkurssisaatava tai vähäinen osa saatavasta on epäselvä.

Kuvassa 2 konkurssimenettelyn vaiheet on havainnollistettu prosessikaaviona. Tästä voidaan päätellä, että konkurssimenettely ei ole yksinkertainen, eikä nopea prosessi. Konkurssimenettely vaatii aikaa ja kärsivällisyyttä velalliselta kuin velkojiltakin.

Kuva 2. Konkurssin vaiheet (Konkurssiasiamies 2020)

Kuvan 2 mukaan konkurssimenettely voi kestää vuosia riippuen konkurssista ja siitä, miten paljon riitautuksia veloissa tai saatavissa on.

Tilastokeskuksen (2022) mukaan konkurssien määrä on ollut Suomessa kasvussa vuonna 2022. Osittain syyksi on epäilty koronapandemian aikana tehtyjä väliaikaisia lakimuutoksia, jotka rajoittivat konkurssiin hakeutumista vuosina 2020–2021.

Yrityssaneeraus on taloudellinen toimenpide, jonka tarkoituksena on auttaa yrityksiä selviytymään taloudellisista vaikeuksista. Yrityssaneerauksen avulla

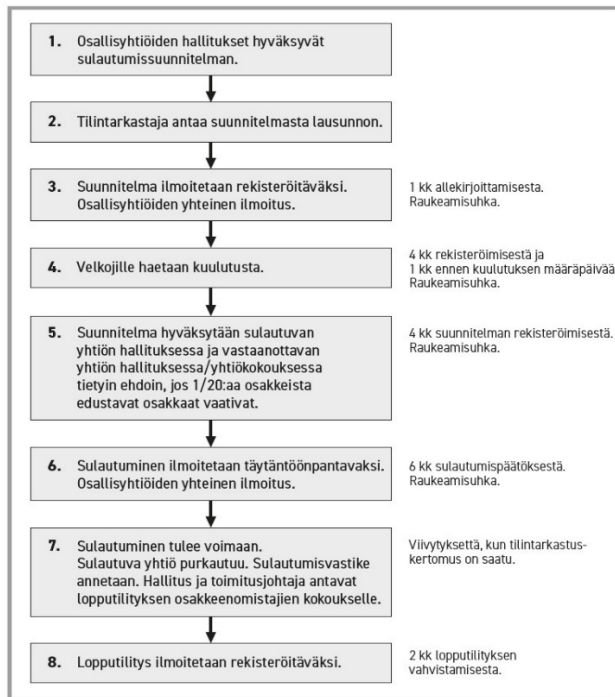
pyritään parantamaan yrityksen maksuvalmiutta, kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Yrityssaneeraus voidaan aloittaa silloin, kun yrityksen taloudellinen tilanne on vakava ja saneerausohjelman avulla arvioidaan olevan mahdollista parantaa yrityksen tilannetta. Saneeraus on siis vaihtoehto konkurssille. (Tilastokeskus 2022.)

Yrityssaneerauksia on pantu vireille 2023 vuoden ensimmäisellä kvartaalilla 71 prosenttia enemmän kuin vuoden 2022 kyseisellä ajanjaksolla (Tilastokeskus 2023). Konkursseja pantiin vireille 2023 vuoden ensimmäisellä kvartaalilla 31,4 prosenttia enemmän kuin kyseisellä ajanjaksolla vuotta aiemmin (Konkurssiasiamies 2023). Vallitsevan maailman tilanteen myötä konkurssien määrä on ollut kasvussa. Korkojen nousut ja energiakriisi näkyvät nyt yritysten liiketoiminnassa negatiivisesti. Tilitoimistoissa on hyvä olla konsultatiivinen ja proaktiivinen ote asiakkaan tilannetta kohtaan. (Taloushallintoliitto 2023.)

4.3 Sulautuminen

Sulautuminen on yksi yhtiöoikeudellisesti säädetty osakeyhtiön lakkauttamistapa. Sulautumisella tarkoitetaan tässä luvussa käsitteenä samaa kuin fuusio. Sulautumisessa yhdistetään eri yhtiöiden varat ja velat. Osakeyhtiölaissa on määritelty seuraavat sulautumistyytit: absorptiosulautuminen, tytäryhtiösulautuminen, kolmikantasulautuminen ja kombinaatiosulautuminen.

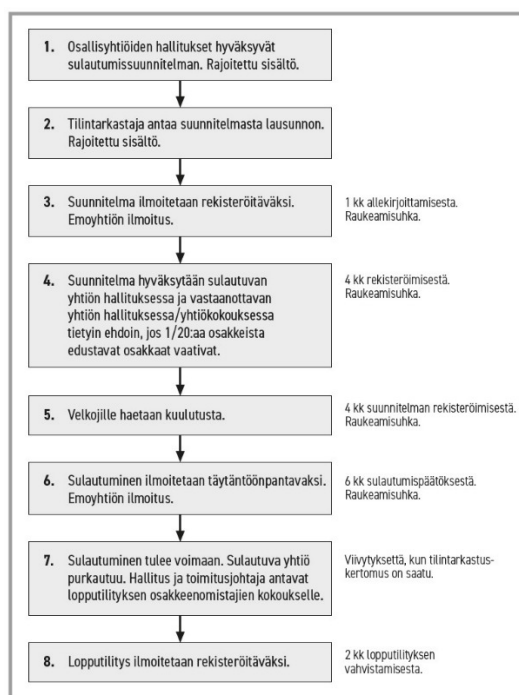
Absorptiosulautuminen tarkoittaa sitä, että yhtiöön sulautetaan toinen osakeyhtiö. Normaalissa tilanteessa yhtiö ei omista kaikkia sulautuvan yhtiön osakkeista. Jos sulautuvalla yhtiöllä on ulkopuolisia osakkeenomistajia, heillä on oikeus saada osakkeistaan sulautumisvastiketta. Yleensä vastike on vastaanottavan yhtiön osakeannilla liikkeelle laskemia uusia osakkeita, yhtiön omia osakkeita, rahaa tai muuta omaisuutta. Absorptiofuusiossa on vain yksi vastaanottava yhtiö, mutta sulautuvia yhtiöitä voi olla useampi. Absorptiosulautuminen etenee kuvan 3 mukaisesti. (Immonen 2022, 236–238.)

Kuva 3. Absorptiosulautumisen vaiheet (Immonen 2022, 238)

Absorptiosulautumisen erikoismuoto on tytäryhtiösulautuminen. Tytäryhtiösulautumisesta puhutaan myös nimellä *konsernifuusio*, koska se yleensä tapahtuu konsernissa. Tavallisimmin tytäryhtiöfuusiossa emo sulautuu tytäryhtiönsä. Yleensä sulautuvan yhtiön kaikki osakkeet ovat vastaanottavan yhtiön omistuksessa. Sulautuva yhtiö voi kuitenkin omistaa myös omia osakkeitaan. Jos sulautuvia yhtiöitä on useampi, niin ne voivat omistaa toistensa osakkeita. Tytäryhtiöfuusio on yksinkertainen ja joustava verrattuna normaaliin absorptiofuusioon. Tämän takia tytäryhtiöfuusio on yleisin fuusiotyyppi. Tytäryhtiöfuusiossa sulautuvassa yhtiössä ei ole osakkeenomistajien vähemmistöä. Yksinkertaista tytäryhtiöfuusiosta tekee myös se, että konserniin on luonnollista tehdä erilaisia rakennemuutoksia. (Immonen 2022, 239.)

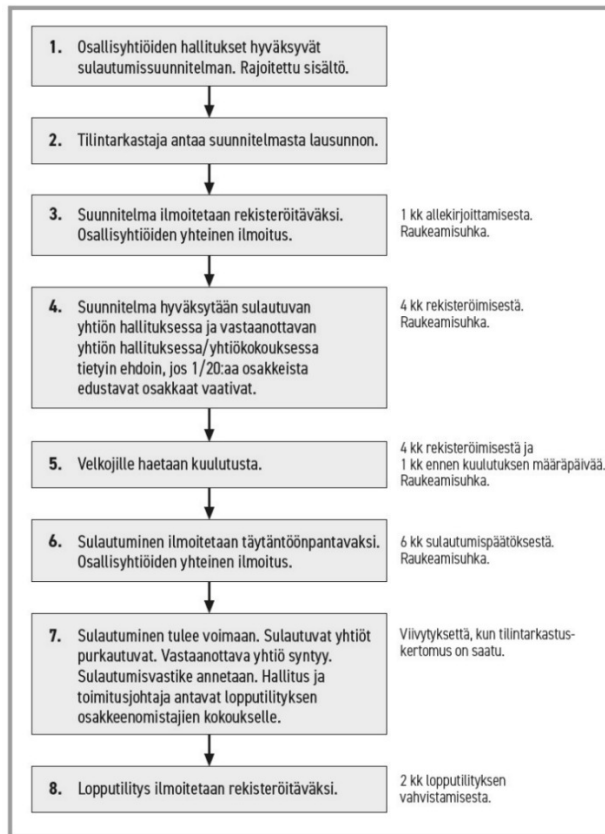
Kuvassa 4 näkyy tytäryhtiöfuusion vaiheet.

Kuva 4. Tytäryhtiöfuusion vaiheet (Immonen 2022, 240)

Emoyhtiö pyrkii siihen, että saisi omistukseensa koko osakekannan. Emoyhtiö voi hankkia osakkeita julkisella ostotarjousmenettelyllä tai osakekaupoilla. Emoyhtiö voi lunastaa vähemmistöosakkeet osakeyhtiölain 18. luvun mukaan, mikäli saa omistukseensa yli 90 % osakkeista. (Immonen 2022, 241–243.)

Kombinaatiosulautumisessa sulautuvat osakeyhtiöt perustavat yhdessä yhtiön, joka vastaanottaa sulautuvat osakeyhtiöt. Sulautuvia yhtiöitä voi olla kaksi tai useampia. Kombinaatiosulautumisessa ei tehdä normaalia osakeyhtiön perustamissopimusta vaan sulautumissuunnitelma korvaa sen. Uuden yhtiön perustamisilmoituksen korvaa täytäntöönpanoilmoitus, jossa uusi yhtiö rekisteröidään ja sulautuneet yhtiöt merkitään lakanneiksi. Kolmikantasulautuminen tarkoittaa sitä, että joku muu taho antaa sulautumisvastikkeen kuin vastaanottava yhtiö. Tätä sulautumismuotoa ei kuitenkaan nimenomaisesti sulautumistyyppinä osakeyhtiölaissa tunneta. Kuvassa 5 kombinaatiofuusion vaiheet. (Immonen 2022, 241–243.)

Kuva 5. Kombinaatiosulautumisen vaiheet (Immonen 2022, 243)

Sulautumisen vaiheet alkavat yleisesti, kun sulautuva yhtiö ilmoittaa kaupparekisteriin sulautumisesta. Sulautumisessa on neljä vaihetta kaupparekisterimenettelyssä. Sulautumisen täytäntöönpano voi kestää lyhimmillään neljä kuukautta kaupparekisterimenettelyn alusta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

Ensimmäisessä vaiheessa ilmoitetaan kaupparekisteriin sulautumissuunnitelma. Sulautumissuunnitelman yhteydessä voi hakea samalla kuulutusta velkojille. Sulautumissuunnitelman voi tehdä YTJ-palvelussa, verkkolomakkeella tai paperilomakkeella. Sulautumisen mukaan suunnitelman ilmoitusmuoto voi vaihdella. Sulautumissuunnitelma täytyy ilmoittaa kuukauden kuluttua sen allekirjoittamisesta. Jos ilmoitusta ei anneta määräajassa, rekisteröinti ei onnistu ja sulautuminen raukeaa. Yhtiöt, jotka ovat osallisena sulautumiseen, hoitavat yhdessä sulautumisilmoituksen rekisteröinnistä. Tytäryhtiösulautumisessa emoyhtiö hoitaa sulautumissuunnitelman ilmoittamisesta. PRH mainitsee sivuillaan, että ilmoittaminen YTJ-palvelun kautta nopeuttaa ilmoituksen käsitteilyaikaa. Sulautumissuunnitelman ilmoittamiseen YTJ-palvelussa täytyy olla liit-

teinä lomake 16S, sulautumissuunnitelma ja tilintarkastajan lausunto. Paperilomakkeella ilmoittaessa täytyy täyttää lomake Y4 ja tarvittavat liitteet. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

Sulautumisen toisessa vaiheessa haetaan kuulutusta velkojille. Velkojille kuulutuksesta haun voi tehdä samoilla ilmoitustyyeillä kuin sulautumissuunnitelman ilmoittamisen. Kuulutusta täytyy hakea kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröinnistä. Jos kuulutusta ei haeta määräajan puitteissa, sulautuminen raukeaa. Kuulutusta voi hakea jo ensimmäisen vaiheen yhteydessä, samalla kun ilmoittaa sulautumissuunnitelmasta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

Kolmas vaihe osakeyhtiöiden sulautumisessa on ilmoittaminen sulautumisen täytäntöönpanosta. Jos sulautumisessa olevista yhtiöistä enemmän kuin yhteen yhtiöön kohdistuu yrityskiinnitys, etuoikeudet kiinnityksistä täytyy järjestää, jotta täytäntöönpano voidaan rekisteröidä. Yrityskiinnityksiä voidaan myös kuolettaa, jotta saadaan aikaiseksi tilanne, että täytäntöönpano onnistuu. Ilmoituksen täytäntöönpanosta voi tehdä jo toisen vaiheen yhteydessä, kun haetaan kuulutusta. Yhtiöt tekevät yhdessä ilmoituksen sulautumisen täytäntöönpanosta, paitsi tytäryhtiösulautumisessa emoyhtiö hoitaa ilmoittamisen. Kun täytäntöönpano on rekisteröity, siirtyvät sulautuvan yhtiön varat ja velat vastaanottavalle yhtiölle ilman selvitysmenettelyä. Täytäntöönpanon rekisteröinnin myötä sulautuva yhtiö purkautuu. Jos kyseessä on kombinaatiosulautuminen, syntyy vastaanottava yhtiö. (Immonen 2022, luku 5.)

Osakeyhtiön sulautumisen viimeisessä vaiheessa sulautuvan yhtiön lopputilitys ilmoitetaan rekisteröitäväksi. Täytäntöönpanon rekisteröinnin jälkeen täytyy mahdollisimman pikaisesti laatia lopputilitys eli tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta ei ole esitetty vielä tilinpäätöstä yhtiökokouksessa. Lopputilityksen ilmoittaminen on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun osakkeenomistajat vahvistavat tilityksen kokouksessa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.) Jos yhtiöllä on valittu tilintarkastaja, lopputilitys on toimitettava tilintarkastajalle, jonka on annettava tilintarkastuskertomus lopputilityksestä kuukauden kuluessa (Osakeyhtiölaki 16. luku 17. §.). Lopputilityksestä ilmoittaminen tehdään postitse Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH), ja liitteinä tarvitsee olla lopputilitys ja kokous, jossa osakkeenomistajat päättävät lopputilityksen

hyväksymisestä. Tietosuoja on tärkeää, joten tässä ilmoituksessa ei ole suotavaa lähettää salassa pidettäviä tietoja, kuten pöytäkirjoja, joissa on henkilötunnuksia tai muita henkilökohtaisia tietoja. Jos sulautuminen raukeaa tai se muuten hylätään, täytyy siitä laatia ilmoitus sulautumisen raukeamisesta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

4.4 Jakautuminen

Osakeyhtiön jakautuminen voi tapahtua kahdella tapaa, joko kokonaisjakautumisena tai osittaisjakautumisena. Kokonaisjakautuminen tarkoittaa, että jakautuva yhtiö purkautuu ja yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottaville yhtiölle. Vastaanottavia yhtiöitä voi olla kaksi tai useampia. Osittaisjakautuminen tarkoittaa, että tietty osa jakautuvan yhtiön varoista siirtyy vastaanottavalle yhtiölle. Osittaisjakautumisessa vastaanottavia yhtiöitä voi olla yksi tai useampia. (Sotka 2019.)

Jakautumismenettelyssä on useita vaiheita ja siihen kannattaa varata aikaa vähintään neljä kuukautta. Jakautumismenettely alkaa jakautumissuunnitelman tekemisellä. Jakautumismenettelyssä olevien yhtiöiden hallitukset määrittelevät jakautumissuunnitelman. Jakautumissuunnitelmassa on oltava paljon asioita, koska koko jakautuminen perustuu siihen. Jakautumissuunnitelman sisällöstä on määritelty osakeyhtiölain 17. luvussa. Jakautumissuunnitelman tulee sisältää jakautuvan yhtiön oman pääoman ja varallisuuden selvitys sekä niiden arvostamiseen liittyvät seikat. Suunnitelmassa on oltava myös selvitys jakautuvan yhtiön varoista ja veloista, ehdotus varojen ja velkojen jaosta yhtiölle ja ehdotus vastaanottavan yhtiön taseeseen vaikuttavista tekijöistä. Nämä ovat keskeisimmät asiat, joita suunnitelmassa on oltava. Osakeyhtiölain 17. luvussa on tarkat ohjeet suunnitelmassa sisältyviin tietoihin. (Sotka 2019.)

Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitukset päättävät tilintarkastajista. Tilintarkastajan on annettava lausunto jakautumissuunnitelmasta. Lausunnossa on kerrottava, onko jakautumissuunnitelmassa annettu oikea ja riittävä kuva tiedoista. Yhtiöittämillä toteutunut jakautuminen ei vaadi tilintarkastajan lausuntoa. Jakautumissuunnitelma on rekisteröitävä kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman allekirjoittamisesta, ja liitteenä on ilmoitettava tilintarkastajan lausunto. (Osakeyhtiölaki 17. luku 4.-5. §.)

Jakautuvan yhtiön on haettava kuulutusta Patentti- ja rekisterihallitukselta. Kun kuulutushakemus on tehty, ilmoittaa PRH kuulutuksesta velkojille. Kuulutuksessa ilmoitetaan velkojien oikeudesta vastustaa jakautumista. Kuulutuksesta ilmoitetaan virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää, ja tunnetuille velkojille on yhtiön toimitettava jäljennös kuulutuksesta viimeistään kuukausi ennen määräpäivää. (Sotka 2019.)

Velkojilla on myös suoja saatavilleen, kun jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä on yhteisvastuu jakautuvan yhtiön veloista, jotka ovat syntyneet ennen jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiä. Vastuu on ensisijaisesti sillä yhtiöllä, josta suunnitelman mukaan on tulossa uusi velallinen. (Sotka 2019.)

Jakautumismenettelyn kolmas vaihe on jakautumisen täytäntöönpanon ilmoittaminen. Täytäntöönpanoilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluttua jakautumista koskevasta päätöksestä, tai muuten jakautuminen raukeaa. Ilmoituksen liitteenä täytyy olla tilintarkastajan selvitys siitä, että vastaanottava yhtiö on saanut vastikkeen yhtiön oman pääoman mukaisesti. Liitteinä täytyy olla myös lausunto jakautumissuunnitelman mukaisesta selvityksestä yhtiön varoista, veloista, omasta pääomasta ja niihin vaikuttavista seikoista. Siirrettävien varojen riittävyttä arvioitaessa käytetään täytäntöönpanoilmoituksen tekemisen ajankohtaa. (Sotka 2019.)

Kokonaisjakautumistilanteissa on jakautuvan yhtiön toimitettava tilinpäätös ja toimintakertomus eli lopputilitys, siltä ajalta miltä sitä ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa. Lopputilitys on toimitettava tilintarkastajalle, joka antaa siitä tilintarkastuskertomuksen kuukauden kuluessa. (Sotka 2019.) Lopputilityksen ilmoittaminen kaupparekisteriin on maksuton (Patentti- ja rekisterihallitus 2022).

Kun jakautuminen on voimassa, jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat oikeuden jakautumissuunnitelmassa oleviin vastikkeisiin. Oikeus vastikkeen saamiseen on osakeomistussuhteen mukainen. Yleensä vastikkeeksi annetaan osakkeita, mutta se voi olla myös rahaa, sitoumuksia tai muuta omaisuutta. (Sotka 2019.)

Kokonaisjakautumisen ilmoitukset kaupparekisteriin maksavat verkon kautta tehtynä 555 euroa ja paperilomakkeella 720 euroa. Osittaisjakautumisessa kaupparekisteriin tehtävät ilmoitukset maksavat verkossa tehtyinä 370 euroa ja paperilomakkeella 480 euroa. Hinnat ovat kaupparekisterin ilmoittamia esimerkkitapauksien hintoja vuodelta 2023. (Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

4.5 Veroseuraamukset yhtiön näkökulmasta

Yhtiön verotus annetaan viimeisen kerran purkautumisvuonna päättyneeltä verokaudelta. Yhtiö luovuttaa omaisuutensa osakkaille purkautumisessa, ja luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden käypä arvo. Ennakkoon suoritettujen lukirjaukset täytyy palauttaa. Jos varauksia on tehty verotuksessa, tuloutuvat ne verotuksessa ja arvonnousut realisoituvat. Omaisuuden luovutushinnasta täytyy vähentää tulolähteittäin omaisuuserien verotuksessa poistamattomat hankintamenot. Luovutuksesta voi siis syntyä joko luovutusvoittoa tai luovutustappiota. (Vero 2020.)

Liikearvoa ei katsota omaisuudeksi elinkeinoverolain 51d §:ssä, mikäli se on syntynyt vakiintuneen aseman, asiakassuhteiden, toiminimen tai muiden vastaavien asioiden takia (Lakari 2021, 114).

Purkautumiseen liittyvät kustannukset ovat yhtiön kuluja ja ovat näin ollen vähennettävissä yhtiön tuloksesta. Luovutustappiot ja yhtiön verotuksessa vahvistetut tappiot eivät siirry jako-osan saajalle, vaikka hän jatkaisi yhtiössä aiemmin harjoitettua toimintaa. (Vero 2020.)

4.6 Veroseuraamukset osakkaan näkökulmasta

Osakkaan näkökulmasta yhtiön purkaminen on tilanne, jossa osakkeet luovutetaan vastikkeellisesti. Vastike tarkoittaa tässä tapauksessa purussa saatavaa jako-osuutta. Mikäli jako-osan käypäarvo on osakkeiden hankintahintaa suurempi, syntyy tästä erotuksesta osakkeenomistajalle tuloverotukseen purkuvoittoa eli luovutusvoittoa. Purkuvoitto lasketaan todellisen hankintamenon mukaan. Jos osakkeenomistaja on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, voidaan purkuvoitto laskea hankintameno-olettamaa käyttäen. Purkuvoitto voi

olla verovapaata siinä tilanteessa, jos osakkeenomistaja on osakeyhtiö. Verovapauden edellytyksenä kuitenkin on, että osakkeenomistajana olleen yhtiön elinkeinotoiminnan käyttöomaisuudessa on ollut purettavan yhtiön osakkeet. (Lakari 2021, 115–116.)

Mikäli osakkeenomistaja aikoo tulevaisuudessa myydä jako-osana saamaansa omaisuutta, omaisuuden hankintamenon arvo on sama kuin hänen luovutusvoittoverotuksessansa oleva arvo. Mikäli jako-osaan on sisällynyt kiinteistöjä tai arvopapereita, on niiden osalta maksettava varainsiirtoveroa käyvän arvon mukaan. Osakkeenomistaja vastaa varainsiirtoveron maksuvelvollisuudesta. (Lakari 2021, 115–116.)

5 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS JA TULOKSET

Tässä opinnäytetyössä empiiristä tietoa kerättiin haastattelujen ja havainnoinnin pohjalta. Empiirinen tieto tarkoittaa tutkijan omaa perehtymistä ongelmaan syvällisesti jonkin tutkimusmenetelmän avulla. Tässä työssä haastattelumenetelmänä toimivat teemahaastattelut. (Bister 2019.) Opinnäytetyössä on huolehdittu tilaajan kanssa kommunikoimalla, jotta työ vastaa hänen vaatimuksiensa ja on halutunlainen. Havainnointia tutkija teki oman työnsä kautta tilaajayrityksessä.

5.1 Haastattelut

Kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena toteutettiin haastatteluja. Haastattelut olivat teemahaastatteluja. Tämän menetelmän avulla tutkittavien omat näkökulmat pääsivät esille. Teemahaastattelut on valikoitu tutkimusmenetelmäksi sen joustavuuden takia. Joustavuus oli hyvä tutkittavan aiheen kannalta, koska haastateltavat pystyivät kertomaan paljon omista kokemuksistaan ja sen pohjalta tuli paljon lisäkysymyksiä. (Bister 2019.) Aiheet oli valmiiksi valikoitu, mutta kaikkia kysymyksiä ei ollut tarkoin mietitty valmiiksi. Haastateltavia oli yhteensä kuusi, ja kaikki olivat tilaajayrityksessä toimivia kirjanpitäjiä. Haastateltavat valikoituivat luonnollisesti tilaajayrityksestä, jotta oppaasta tulisi mahdollisimman hyvä palvelemaan tilaajan tarpeita. Asiantuntijaryhmä valikoitui kirjanpitäjistä, koska he pystyivät antamaan parhaan tiedon tutkimuksen

käyttöön. Tämän mukaan otos on harkinnanvarainen. Haastateltavia ei valikoitu liikaa, jottei haastattelujen tulkitseminen paisu liian laajaksi työvaiheeksi. (Bister 2019.)

Haastateltavilta kysyttiin haastatteluun ja äänittämiseen lupa. Haastattelut toteutettiin kaikki samana päivänä vuorotellen erillisessä neuvotteluhuoneessa. Jokaiselle oli varattu aikaa noin 45 minuuttia. Haastattelujen todellinen pituus vaihteli keskustelun runsauden perusteella. Olin suunnitellut valmiin haastattelurungon, jonka lähetin kaikille haastateltaville hyvissä ajoin ennen haastattelujen alkua. Haastattelurungon avulla jokaisella haastateltavalla oli mahdollisuus valmistautua haastatteluun. Tällä pyrin varmistamaan, että saisin mahdollisimman kattavasti vastauksia. Haastattelussa käytiin läpi selvitysmenettelyn vaiheita, siihen liittyvää verotusta ja oppaan sisältöä. Kaikki haastattelut on tallennettu puhelimen ääninauhuriin, jotta niihin on pystynyt palaamaan tutkimustyön aikana useampaan otteeseen. Haastattelut sujuivat hyvin, ja ne etenivät johdonmukaisesti ennalta määriteltyjen teemojen mukaan. Haastatteluissa huomasin yhdenmukaiset vastaukset teoreettisissa kysymyksissä, minkä perusteella koen vastaukset luotettavina. Haastattelut on käyty läpi, ja niistä tärkeimmät asia on litteroitu yhteen. Haastattelujen pohjalta sai hyvän pohjan teorian lisäksi oppaan laatimiseen.

Haastattelujen mukaan osakeyhtiön lopettamisprosessi ei ole niin hankala prosessi, kuin mitä monet luulevat. Kävi ilmi, että hankalin osuus on yrittäjän päätös lopettamisesta. On olemassa paljon toimimattomia yrityksiä, joita ei saada lopetettua, koska yrittäjä ei halua luopua yrityksestään. Selkeästi yrityksen lopettamispäätös on yrittäjille hankalaa ja monella jää yrityksiä roikkumaan, vaikka itse olisikin jo eläköitynyt ja toiminta loppunut. Haastateltavien kirjanpitäjien mukaan lopettaminen on sitä hankalampaa, mitä monimutkaisempi tase yrityksellä on. Jos yrityksellä on taseessa pelkkiä rahavaroja, on lopettaminen helppoa, koska ei ole mitään realisoitavaa omaisuutta.

Haastattelurunko sisälsi viisi teemaa. Ensimmäisenä teemana oli ”osakeyhtiön selvitysmenettelyn aloittaminen ja asiakkaan kanssa tapahtuvat toimet”. Toisena teemana oli ”selvitysmenettelyn vaiheet ja kirjanpitäjän asema selvitysmenettelyssä”. Kolmantena teema oli ”velkojen selvittäminen ja varojen jako”.

Neljäntenä teemana oli ”lopputilitys ja verotus”. Viimeisenä teema oli ”oppaan sisältö”.

Jokaiseen teemaan olin valmiiksi miettinyt muutamia kysymyksiä. Kuitenkin keskustelu johdatteli kysymyksissä hyvin eteenpäin. Haastateltavilta kysyttiin esimerkiksi seuraavaa: ”Mitä syitä voi olla, että hakeudutaan purkamaan yhtiö vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta?” Tähän sain kirjanpitäjiltä seuraavanlaisia vastauksia:

*Yhtiöllä on omaisuutta, joka halutaan siirtää omistajien käyttöön.
Yrityksen liiketoiminta on loppunut.
Perinnönjako tai eläköityminen voi olla syynä osakeyhtiön lopettamiseen.
Yritys halutaan lopettaa, jotta siellä olevat varat saadaan ulos yhtiöstä.
Nykyisin osakeyhtiön perustaminen on niin helppoa, ettei vanhoille yrityksille löydy enää jatkajia/ostajia. Tämä johtaa siihen, että päätetään yritystoiminta lopettaa kokonaan.
Toimimaton osakeyhtiö on vain rasite, josta on kustannuksia. Tämä yleensä johtaa siihen, että päätetään purkaa yhtiö.*

Oppaan sisältöön liittyen kysyttiin seuraavaa: ”mitä toiveita oppaan sisällöltä on?” Tähän sain seuraavanlaisia vastauksia kirjanpitäjiltä:

*Esimerkkejä selvitysmiehen laatimasta loppukertomuksesta ja selvitysmenettelyyn liittyvistä pöytäkirjoista.
Oppaassa voisi olla linkkejä esimerkiksi PRH:n sivuille.
Opas voisi olla mieluiten sähköisessä muodossa.
Selkeä opas, joka auttaisi myös sellaista kuka ei ole koskaan selvitysmenettelyä hoitanut.
Oppaassa olisi hyvä olla linkkejä sähköisiin hakemuksiin.
Oppaasta olisi hyvä käydä ilmi kuka on vastuussa mistäkin selvitysmenettelyn vaiheesta.
Selvitysmenettelyn hintatiedot ja linkit ajankohtaisiin tietoihin.*

5.2 Havainnointi

Opinnäytetyöprosessin aikana suoritettiin havainnointia. Havainnointia tapahtui työn aikana tilitoimistossa tilaajan ympäristössä. Toissa vuoden 2022 loppulla alkanut selvitysmenettelyprosessi toimi hyvänä havainnoinnin kohteena tutkimukselle. Selvitysmenettelyn loppukertomus on tehty kevään aikana, jonka ansiosta sai kokonaisvaltaisen käytännön kokemuksen itse kehittämistyön aiheesta.

Havainnointia suoritettiin tilaajan työympäristössä tutustumalla jo valmiiden selvitysmenettelyjen asiakirjoihin ja muihin materiaaleihin. Valmiista materiaaleista sai hyviä esimerkkejä loppukertomuksen tekoon. Kävi ilmi, että loppukertomukseen ei ole yhtä valmista pohjaa, mikä tekee sen teosta hankalaa. Oppaassa olevaan loppukertomus esimerkkiin on koottu yhteen valmiiden asiakirjojen joukosta erilaisia vaihtoehtoja. Loppukertomus on kuitenkin vapaamuotoinen.

5.3 Oppaan toteutus

Oppaan toteutuksessa on otettu huomioon haastatteluissa ilmi käyneet toiveet. Oppaasta toivottiin selkeää ja antoisaa. Oppaaseen toivottiin linkkejä, jotka ohjaavat tietyn asian ajankohtaisiin tietoihin ja esimerkkejä selvitysmenettelyyn kuuluvista asiakirjoista. Esimerkkiasiakirjat löytyvät oppaan lopusta. Oppaaseen toivottiin myös hintatietoja, jotta pystytään heti kertomaan selvitysmenettelyn alussa, miten paljon prosessi tulee maksamaan.

Opas laadittiin Word-tiedostoon, joka tulostetaan pdf-muodossa tilaajan sähköiseen tietokantaan koko henkilöstön saataville. Oppaan Word-muotoinen tiedosto jää tutkijalle, näin vältämme tiedoston muokkaamisen ilman aiheellista syytä. Tarvittaessa tutkija voi tehdä oppaaseen muutoksia, mikäli lainsäädäntö muuttuu näiden asioiden tiimoilta. Oppaasta on mahdollista tulostaa paperinen versio.

Opas etenee vaiheittain johdonmukaisesti, jotta lukijan on helppo edetä sen mukaan. Oppaassa olevat linkit ohjaavat ajankohtaisiin ohjeisiin ja hintatietoihin mm. PRH:n verkkosivuille. Linkkien avulla on helppo tarkistaa nopeasti ajankohtaiset hinnat ja tiedot ilman erillistä tietojen etsimistä.

5.4 Luotettavuuden arviointi

Luotettavuutta arvioitaessa havainnot ja haastattelut ovat toteutettu puolueettomasti ja niissä on pyritty käyttämään mahdollisimman luotettavia lähteitä. Lähteiden luotettavuuden arvioinnissa on otettu huomioon julkaisun tekijän asiantuntemus, julkaisun sisältö ja sen käyttämä lähdemateriaali sekä julkai-

sualusta. Työn luotettavuutta voidaan perustella haastattelujen ja havainnoinnin avulla, sillä nämä menetelmät ovat yleisesti käytettyjä luotettavien tietojen keräämisessä tutkimuksissa. Haastattelut on toteutettu kehittämistyön kohteena olevien henkilöiden kanssa, mikä tekee niistä relevantteja ja antaa syvällisen ymmärryksen kohteen nykytilasta ja kehitystarpeista.

Havainnointi on tapahtunut kehittämistyön tilaajan ympäristössä, mikä on mahdollistanut reaaliaikaisen seurannan ja arvioinnin kehittämistyön etenemisestä ja tuloksista. Tämä antaa luotettavan kuvan kehittämistyön vaikutuksista tilaajan organisaatiossa ja tarvittaessa mahdollistaa tehokkaiden korjausliikkeiden tekemisen. Lisäksi haastattelut ja havainnointi on toteutettu ammattimaisesti ja vastaavanlaisten tutkimusten yleisten standardien mukaisesti. Tämä lisää niiden luotettavuutta ja validiteettia.

Tietojen ja aineistojen hankinnassa ja käytössä on noudatettu eettisiä periaatteita, kuten lähteiden luotettavuuden arviointia ja hyvää tieteellistä käytäntöä. Haastatteluissa on noudatettu tutkimuseettisiä periaatteita, kuten vapaaehtoisuutta, anonymiteettiä ja informointia. Lisäksi kaikki tutkimukseen osallistuneet henkilöt ovat antaneet suostumuksensa osallistumiselle. Tutkimustulokset on raportoitu selkeästi ja avoimesti. Tulosten tulkinnassa on noudatettu objektiivisuuden periaatetta. Kokonaisuudessaan tutkimus on toteutettu eettisesti kestävällä tavalla.

6 LOPUKSI

Tämän tutkimuksen tulokset saatiin kirjallisuutta, havainnointia ja haastatteluja hyödyntämällä. Niiden pohjalta pystyi rakentamaan selkeän oppaan osakeyhtiön selvitysmenettelyn vaiheista. Havainnoinnissa kävi ilmi, että tälle oppaalle on tarvetta. On paljon yrityksiä, jotka pitäisi lopettaa selvitysmenettelyn kautta. Selvitysmenettely koetaan hankalana ja tiedon etsiminen on työlästä. Opas on hyvä apuväline kirjanpitäjän työssä, joka toimii selvitysmiehenä tai muuten vain oheistaa asiakasta selvitysmenettelyn kulusta.

Havainnoinnin perusteella huomasi, että opasta voidaan pitää onnistuneena, koska sain mahdollisuuden testata sitä oikean selvitysmenettelyn suorittamisessa. Testauksen yhteydessä kävi ilmi, että opas toimii hyvin apuvälineenä

erityisesti henkilölle, joka toimii selvitysmiehenä. Opas nopeuttaa selvitysmenettelyyn kuuluvia työvaiheita.

Työ oli hyödyllinen minulle, koska se tarjoaa arvokasta osaamista, jota tarvitsen työssäni, ja aihe oli minulle ennestään tuntematon. Opas on myös tässä tapauksessa hyödyllinen tilaajalle, koska tilaajan organisaatiossa tarvitaan tämän tyyppistä osaamista. Monet kollegani ovat olleet iloisia tästä, ja kokevat oppaan hyödylliseksi avuksi työssään. Oppaan avulla selvitysmenettely ei ole yhtä hankala kuin monet ennakkoluulot antavat olettaa.

Työssäni kohtasin ongelmia selvitysmenettelyn loppukertomuksen sisältöön liittyvien esimerkkien löytämisessä, mutta sain hyviä esimerkkejä kollegoilteni. Loppukertomuksen teko koetaan hankalana sen vapaamuotoisuuden takia. Oppaan esimerkki ei ole ehdollinen, mutta sitä voi käyttää pohjana, mikäli haluaa.

Tässä työssä olisi voinut hyödyntää vaihtoehtoisesti haastatteluja ulkopuolisilta, eikä tilaajan organisaatiosta. Tilaajaorganisaation haastattelut olivat tässä tapauksessa parempi vaihtoehto, koska opas laadittiin heidän sisäiseen käyttöönsä.

Työssä olisi voinut käsitellä eri lopettamismuotojen vaiheita laajemmin, mutta tarkoituksena ei ollut paisuttaa työtä liian laajaksi. Aihe on hyvin kattava, josta on paljon tietoa erilaisissa lähteissä. Tarkoituksena on, että lukija saa jonkinlaisen käsityksen eri purkautumismuodoista, jotta hän voi pohtia niitä ennen selvitysmenettelyn alkamista.

Tästä aiheesta voisi kehittää oppaita esimerkiksi konkurssimenettelystä tai muista osakeyhtiön purkautumisen muodoista. Näkisin, että konkurssimenettelyn opas voisi olla hyödyllinen konkurssien kasvun myötä. Konkurssien määrä on ollut kasvussa, jonka takia tämä olisi ajankohtainen aihe.

Tämä kehittämistyö oli erittäin mielenkiintoinen ja ajankohtainen omassa työssäni, minkä vuoksi sen tutkiminen oli erittäin mielekästä. Tietoa oli monessa lähteessä, jonka vuoksi oli osittain hankalaa arvioida lähteiden ajankohtaisuutta. Tähän aiheeseen liittyvä lainsäädäntö ja käytännöt voivat muuttua

merkittävästi, joten oli tärkeää olla tarkkana ajankohtaisimman tiedon kanssa. Tämä työ oli erittäin opettavainen, ja sain paljon tietoa siitä, miten toimia selvitysmiehenä. Havainnoinnin avulla suoritin selvitysmiehen roolissa yhden selvitysmenettely purkautumisen alusta loppuun saakka. Pääsin testaamaan oman oppaan käytännöllisyyttä.

LÄHTEET

- Airaksinen, M., Pulkkinen, P. & Rasinaho, V. 2021. Osakeyhtiölaki I-II. Helsinki: Alma Talent Oy. E-kirja. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/EAJBCXDTEB#kohta:Osakeyhti\(\(f6\)laki\(\(20\)l\(\(2013\)lI](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/EAJBCXDTEB#kohta:Osakeyhti((f6)laki((20)l((2013)lI) [viitattu 26.2.2023].
- Bister, T. 2019. Tietojenkäsittelyn opinnäytetyö: viittoja ja karttoja tutkimisen ja kehittämisen teille. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Punamusta Oy. E-Kirja. Saatavissa: <https://www-booky-fi.ezproxy.xamk.fi/lainaa/1274> [viitattu 23.4.2023].
- Immonen, R. 2022. Yritysjärjestelyt. 8., uudistettu painos. Helsinki: Alma talent. E-kirja. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/IAFBGXETEB#kohta:1\(\(a0\)\(\(a0\)\(\(7c\)\(\(20\)Johdanto/piste:tKK](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.xamk.fi/teos/IAFBGXETEB#kohta:1((a0)((a0)((7c)((20)Johdanto/piste:tKK) [viitattu 11.2.2023].
- Konkurssilaki 20.2.2004/120.
- Konkurssiasiamies. 2020. Konkurssimenettely. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.7.2020. Saatavissa: <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/konkurssijayrityssaneeraus/shzygofik.html#> [viitattu 22.2.2023].
- Konkurssiasiamies. 2023. Konkurssien ja yrityssaneerausten määrät kasvussa. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.4.2023. Saatavissa: <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/tiedotteet/2023/konkurssienjayrityssaneerausten-maaratkasvussa160.html> [viitattu 12.5.2023].
- Kyläkallio, J., Iirola, O. & Kyläkallio, K. 2020. Osakeyhtiö I-II. 8., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy. E-kirja. Saatavissa: <https://shop-edita-fi.ezproxy.xamk.fi/digikirja/37-7656-5#Esipuhe> [viitattu 26.2.2023].
- Lakari, T. 2023. Osakeyhtiön purkaminen – menettely ja verosuunnittelu. Veronmaksajat. Videoleike.
- Lakari, T. 2021. Yritystoiminnan lopettaminen ja sukupolvenvaihdos. 7., uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.
- Mäkinen, L. 2019. Osakeyhtiö pienyhtiönä. Tampere: Mediapinta Oy.
- Oikeusrekisterikeskus. 2018. Maksukyvyttömyysrekisteri. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://maksukyvyttömyysrekisteri.om.fi/> [viitattu 21.2.2023].
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.
- Ossa, J. 2018. Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen. 2., uudistettu painos. Helsinki: Kauppakamari. E-kirja. Saatavissa: [https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.xamk.fi/ammattikirjasto/teos/sukupolvenvaihdos-ja-yritystoiminnan-lopettaminen-2018#kohta:Sukupolvenvaihdos\(\(20\)ja\(\(20\)yritystoiminnan\(\(20\)lopettaminen](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.xamk.fi/ammattikirjasto/teos/sukupolvenvaihdos-ja-yritystoiminnan-lopettaminen-2018#kohta:Sukupolvenvaihdos((20)ja((20)yritystoiminnan((20)lopettaminen) [viitattu 7.2.2023].
- Patentti- ja Rekisterihallitus. 2022. Osakeyhtiöiden sulautumisen ilmoittaminen kaupparekisteriin. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.9.2022. Saatavissa:

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutosilmoitus/sulautuminen.html> [viitattu 13.2.2023].

Ratkaisijat. 2023. Yritys. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ratkaisijat.fi/> [viitattu 21.2.2023].

Riihos. s.a. Mikä on osakeyhtiö laki? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://rii-hos.fi/osakeyhtiolaki/> [viitattu 12.3.2023].

Sotka, J. 2019. Osakeyhtiön jakautuminen. Almgren & Sankamo. WWW-dokumentti. Päivitetty 26.9.2019. Saatavissa: <https://almgren-sankamo.fi/osakeyhtion-jakautuminen/> [viitattu 25.2.2023].

Suomi.fi. 2021. Konkurssimenettely. WWW-dokumentti. Päivitetty 20.5.2021. Saatavissa: <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/yritystoiminnan-lopettaminen/opas/konkurssi/konkurssimenettely> [viitattu 12.3.2023].

Taloushallintoliitto. 2023. Konkurssien määrä kasvanut – miten asiakasyrityksen kanssa tulisi toimia? WWW-dokumentti. Päivitetty 4.5.2023. Saatavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/konkurssien-maara-kasvanut-miten-asiakasyrityksen-kanssa-tulisi-toimia/> [viitattu 12.5.2023].

Tilastokeskus. 2022. Yrityssaneeraus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/yrityssaneerau.html> [viitattu 12.5.2023].

Tilastokeskus. 2023. Vuoden 2023 ensimmäisellä vuosineljänneksellä pantiin vireille 118 yrityssaneerausta. WWW-dokumentti. Päivitetty 20.4.2023. Saatavissa: <https://stat.fi/julkaisu/cl7yi4mh1so8b0autz189knw1> [viitattu 12.5.2023].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Upcounsel. s.a. Company Dissolution: Everything You Need to Know. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.upcounsel.com/company-dissolution> [viitattu 12.5.2023].

Vero. 2020. Osakeyhtiön purkautuminen verotuksessa. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.1.2020. Saatavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60312/osakeyhti%C3%B6n-purkautuminen-verotuksessa2/#2.1-purkautuvan-yhti%C3%B6n-verotus> [viitattu 26.2.2023].

Yrittäjät. s.a. Osakeyhtiö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/yrittajaksi-ryhtyminen/yritysmuodot/osakeyhtio/> [viitattu 25.2.2023].

Yrittäjät. s.a. Osakeyhtiön purku. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/liiketoiminta/yrityksen-muutostilanteet/osakeyhtion-purku/> [viitattu 7.2.2023].

Yrittäjät. 2022. Tilastokeskus: Konkurssien määrä nousussa. WWW-dokumentti. Päivitetty 18.7.2022. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/uutiset/tilastokeskus-konkurssien-maara-nousussa/> [viitattu 21.2.2023].

Yrityspörssi. s.a. Yrityksen lopettaminen – kaikki, mitä sinun tulee tietää. Blogi.
Saatavissa: <https://www.yritysporssi.fi/blogi/yrityksen-lopettaminen-kaikki-mita-sinun-tulee-tietaa-657#Osakeyhtion> [viitattu 7.2.202

Opas selvitysmenettelyn vaiheista kirjanpitäjälle

Liitteenä olevassa oppaassa on käyty läpi vaiheittain osakeyhtiön purkautuminen vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta. Oppaan liitteenä on esimerkkejä yhtiökokouspöytäkirjoista ja selvitysmiehen laatimasta loppukertomuksesta. Opas on suunnattu helpottamaan kirjanpitäjän työtä, ja on tarkoitettu tilitoimiston sisäiseen käyttöön.